

Kirkegården – trær og graver

Av FAGUS – rådgiver Helge Klingberg

Det plantes en del trær på kirkegårdene våre og vi ønsker dem velkommen. Trærne er viktige miljøfaktorer, ikke minst knyttet til kirkegårdens arkitektoniske uttrykk og besøkernes velvære.

Men det tas ikke alltid hensyn til de krav som trær stiller. Mange lider av plassmangel. Trær plantes ofte på smale striper mellom gjerde og nærmeste grav, mellom veg og nærmeste grav eller mellom gravfelt.

Etter hvert som trærne vokser vil de få en større rotsone som berører graver. Graver innen rotsonen som skal brukes til kistegraver vil alltid måtte skade røtter og dermed svekke trærnes vann/næringstilgang og stabilitet. Den som har festet en grav i rotsonen av et tre uten noen begrensninger, har full råderett over graven og kan derfor benytte den til gravlegging uavhengig av om det vil sjenere treet eller ikke.

Det finnes eksempler å at trær har blitt så skadet at man har fjernet det, fordi en gravfester har stått på sin rett til å bruke graven. Det vitner om at man ikke har hatt tilstrekkelig bevissthet ved bortfeste av graver.

En gravfester betaler for rett til grav i en begrenset periode, opp til 20 år. Ofte kortere, fem eller ti år.

Når perioden er utløpt kan det legges inn nye forutsetninger ved gjenfeste. En kan for eksempel bestemme at det heretter bare kan settes ned askeurner i graven eller den kan tas helt ut av bruk.

Når trærne blir større, bør altså graver som etter hvert kommer innenfor rotsonen gis begrenset bruksrett. Det kan bestemmes ved inngåelse av ny festeavtale.

En urne har en diameter på 16-18 cm og en høyde på ca. 25 cm. Den krever dermed lite plass og vil i de fleste tilfeller kunne gravlegges med visse tilpasninger blant røtter. Men den må naturlig nok gravlegges innenfor den definerte graven og ikke inn på naboens grav eller i gangvegen. Man har et areal på 75 x 75 cm som urnen må settes ned innenfor.

Hvis en grav befinner seg inn mot stammen av et tre er det antagelig nødvendig å ta den helt ut av bruk. Dvs. at den ikke lenger kan festes eller at den kan festes, men ikke brukes. Da er dens eneste funksjon å bare gi plass til et gravminne.

Kirkegårdens folk må sørge for skjøtsel av trærne og i dette ligger det ikke bare å vurdere tilstanden til stamme og krone. Man må også se hvordan trærne utvikler seg i forhold til nærliggende graver. Hvis man bestemmer seg for at et tre krever mer plass enn før, og det må skje på bekostning av gravfesters rettigheter, må det noteres i gravregisteret. Ved neste inngåelse av festeavtale kan det med bakgrunn i notatet settes begrensninger for bruken av graven.

Kanskje er det mer krevende å gi et tre på kirkegården en god utvikling enn trær ellers.

